EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 14.6.2023
COM(2023) 303 final

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

Udržitelný rybolov v EU: aktuální stav a hlavní směry pro rok 2024,

{SWD(2023) 172 final}

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

Udržitelný rybolov v EU: aktuální stav a hlavní směry pro rok 2024,

1. ÚVOD

Toto sdělení obsahuje další podrobnosti o stavu evropského rybolovu na základě sledování v roce 2022. Obsahuje rovněž návrhy Komise a konzultace s třetími zeměmi o rybolovných právech na rok 2024. Cílem je zvýšit odolnost rybářů, podpořit obnovu populací směrem k maximálnímu udržitelnému výnosu (MSY) a zachovat zdravé populace na úrovni MSY.

Mnohem méně populací ryb je nyní nadměrně loveno a rybáři zaznamenávají socioekonomické zisky z některých populací, které jsou již nějakou dobu řízeny na zdravější úrovni. Na ziscích rybářů se nicméně podepsaly vysoké ceny pohonných hmot, je tedy nutno budovat odolnost rybolovu, aby rybářské loďstvo EU bylo méně závislé na fosilních palivech a aby byly zachovány rybí populace. Za účelem řešení klíčových problémů a zvýšení odolnosti rybolovu EU zahájila Komise komplexní a konstruktivní proces spolupráce v rámci **balíčku pro rybolov a oceány**[1]. V této iniciativě a tomto dialogu je nutno pokračovat.

Od února 2022 ovlivňuje rybolov EU zejména v Černém moři vojenská agrese Ruska vůči Ukrajině, a to několika způsoby. Vedla k narušení rybolovných činností a obchodních toků, které doposud trvá, a měla dopad na vědecká doporučení a na určitá jednání na mezinárodní úrovni. Z toho vyplývá, jak zásadní je posílení odolnosti rybolovu, aby bylo zajištěno potravinové zabezpečení v Evropě, mohly být splněny cíle Zelené dohody[2] a přijata další opatření v oblasti inovací a transformace energetiky, jak je zdůrazněno v balíčku pro rybolov a oceány.

2. POKROK PŘI DOSAHOVÁNÍ UDRŽITELNÉHO RYBOLOVU V EU

Udržitelný rybolov znamená, že se ročně neuloví více ryb, než kolik jich přibyde v rámci reprodukce populací. Populace jsou loveny udržitelným způsobem na úrovni MSY, pokud je poměr mezi skutečnou úmrtností způsobenou rybolovem (F) a úmrtností způsobenou rybolovem na úrovni MSY ($_{FMSY}$) nižší nebo roven 1[3].

Díky investicím rybářů a vnitrostátních správních orgánů a závazku Evropského parlamentu, Rady a Komise řídit rybolov odpovědně se rybolov stal udržitelnějším a v EU je nyní nadměrně loveno mnohem méně populací.

V roce 2003 byla většina populací, které byly předmětem zájmu EU, lovena výrazně nadměrně a medián úmrtnosti způsobené rybolovem v **severovýchodním Atlantiku** činil 1,68 $_{FMSY}$. Od té doby tato hodnota poklesla a v roce 2021 medián dosáhl nejnižší hodnoty

---

1 COM(2023) 100 final; COM(2023) 101 final; COM(2023) 102 final a COM(2023) 103 final.

2 COM/2019/640 final.

3 Podrobnou analýzu $_{FMSY}$ a stavu biomasy rybích populací ve všech mořských pánvích naleznete v oddíle 1 doprovodného pracovního dokumentu útvarů Komise.

0,76. Ve **Středozemním a Černém moři** klesl medián úmrtnosti z 2,06 $_{FMSY}$ v roce 2003 na 1,7 v roce 2020[4], přičemž situace se zlepšila díky tomu, že je nyní k dispozici více hodnocení populací než v předchozím roce. Míra úmrtnosti způsobená rybolovem nejvíce poklesla ve východním Středomoří, následuje Černé moře a západní Středomoří. V centrálním Středomoří došlo jen k malým změnám.

Tam, kde míra úmrtnosti způsobená rybolovem klesla, se biomasa rybích populací zvyšuje[5]. To pomáhá zlepšit úlovky a ziskovost rybolovu a zvýšit jeho uhlíkovou účinnost (vyjádřeno v kg ulovených ryb na kg emitovaného uhlíku). Pro ilustraci významu řádného řízení rybolovu lze uvést, že v Biskajském zálivu v roce 2021 poprvé v rámci společné rybářské politiky (SRP)[6] nedošlo k nadměrnému lovu žádné populace. Růst rybích populací v této oblasti byl pozoruhodný a dosáhl více než trojnásobku množství zaznamenaného v roce 2003.

Prohlášení o vykládce a prodejní doklady mají zásadní význam pro sledování čerpání kvót a hlášení souhrnných údajů o úlovcích. Přesné hlášení je zásadní, protože je základem udržitelného rybolovu a spolehlivých vědeckých údajů. Vzhledem k nedostatkům v tom, jak členské státy váží všechny vyložené produkty rybolovu a jak přesně je zaznamenávají v dokladech o registraci úlovků, nicméně přetrvávají problémy se zajištěním toho, aby byly všechny úlovky řádně zaznamenány a započteny do kvót. Toto zjištění z hodnocení prováděných Komisí v několika mořských pánvích v předchozích letech vyplynulo opakovaně. Komise v návaznosti na případy nedodržení požadavků zahájila v roce 2022 další hodnotící cyklus a řízení o nesplnění povinnosti požadující, aby členské státy přijaly opatření k přesnému hlášení svých úlovků.

Populace v severovýchodním Atlantiku se nyní v průměru pohybují v rozmezí, které je v souladu s cíli SRP týkajícími se míry úmrtnosti způsobené rybolovem. Ačkoli bylo v roce 2022 při plnění cílů stanovených v rámci SRP dosaženo značného pokroku, zejména ve Středozemním a Černém moři je zapotřebí pokrok výraznější.

2.1 Rybolovná práva v roce 2023

Rybolovná práva jsou důležitým krokem v udržitelném řízení rybolovu. V Atlantiku, Baltském moři a Skagerraku/Kattegatu jsou rybolovná práva definována především jako omezení odlovu (tzv. celkový přípustný odlov (TAC)).

V **Baltském moři a jeho přítocích** rybí populace a jejich vývoj nadále ovlivňuje **dramaticky odlišná environmentální situace**. **Baltské moře** v současnosti ovlivňují různé zátěže, které vedou ke zhoršování biologické rozmanitosti. Tyto zátěže zahrnují vysoké znečištění z vnosu živin a trvale vysoké úrovně kontaminujících látek. Částečně jde o důsledek neprovedení

[4] Hodnota za rok 2021 zatím není k dispozici, protože hodnocení Generální komise pro rybolov ve Středozemním moři (GFCM) bylo provedeno na základě údajů do roku 2020.

[5] (od roku 2003 +18 % celkově, +39 % v severovýchodním Atlantiku, +6 % ve Středozemním a Černém moři).

[6] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1380/2013 ze dne 11. prosince 2013 o společné rybářské politice.

právních předpisů EU[7]. Čtyři z deseti populací (sleď obecný v západní části Baltského moře, dvě populace tresky obecné a losos obecný v hlavní pánvi) již nejsou loveny cíleně a mohou být vyloženy pouze jako vedlejší úlovek. Zbývající cílený rybolov se zaměřuje na ostatní pelagické druhy (šprot obecný a sleď obecný v centrálním Baltském moři, Botnickém zálivu a Rižském zálivu) a platýs velký, s omezeními odlovu stanovenými v souladu s MSY, a losos obecný v Botnickém zálivu a Finském zálivu, s omezeními odlovu stanovenými v souladu s přístupem předběžné opatrnosti. Víceletý plán (MAP) pro Baltské moře[8] využívá k tomu, aby pomohl obnovit snižující se populace ryb, všechny dostupné nástroje, tj. pozastavení cíleného rybolovu, nastavení hodnot TAC na nižší úroveň, než je maximální doporučená úroveň, uzavírky trdlišť a omezení rekreačního rybolovu. Pokud však členské státy nebudou plně uplatňovat a provádět právní předpisy EU, nebudou tyto nástroje stačit k obnově všech rybích populací. V prohlášení ministrů *Naše Baltské moře* byl přijat závazek provádět právo EU v plném rozsahu, což je nezbytně nutné[9].

Základem pro opatření k překonání problémů v mořských ekosystémech, rybolovu a akvakultuře souvisejících se zátěží způsobenou znečištěním, eutrofizací a změnou klimatu je přispění vědecké obce. Věda umožňuje tvůrcům politik přijímat informovaná rozhodnutí a plně uplatňovat ekosystémový přístup k řízení rybolovu a akvakultury, což je jedna z klíčových zásad společné rybářské politiky.

Ve vodách **Skagerraku / Atlantského oceánu** je zátěž, jíž čelí rybí populace, nižší a podmínky prostředí jsou odlišné. V těchto mořských oblastech přineslo udržitelné řízení zaměřené na 29 populací pozitivní výsledky s výrazným zvýšením TAC pro rok 2023 u klíčového komerčně významného rybolovu.

U populací sdílených se Spojeným královstvím se obě strany dohodly na TAC ve lhůtě stanovené v dohodě o obchodu a spolupráci[10] v souladu s MSY u většiny populací, kde bylo toto doporučení k dispozici. U šesti ze sedmi populací (které obdržely doporučení nulového odlovu) se obě strany dohodly na nízkém odlovu zahrnujícím pouze vedlejší úlovky s cílem předejít blokaci smíšeného rybolovu v souladu s nařízením o SRP[11]. U jedné populace se strany dohodly na sledování TAC na základě doporučení Mezinárodní rady pro průzkum moří

---

7 Zejména směrnice o dusičnanech, směrnice o čištění městských odpadních vod, rámcová směrnice o strategii pro mořské prostředí, rámcová směrnice o vodě, směrnice o ochraně přírodních stanovišť a směrnice o ochraně ptáků, rámcová směrnice o odpadech, směrnice o územním plánování námořních prostor, směrnice o plastech na jedno použití, nařízení o společné rybářské politice, integrovaná námořní politika a společná zemědělská politika.

8 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1139 ze dne 6. července 2016, kterým se zavádí víceletý plán pro populace tresky obecné, sledě obecného a šprota obecného v Baltském moři a pro rybolov využívající tyto populace.

9 https://commission.europa.eu/system/files/2020-09/ministerial_declaration_our_baltic_conference.pdf

10 Dohoda o obchodu a spolupráci mezi Evropskou unií a Evropským společenstvím pro atomovou energii na jedné straně a Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska na straně druhé ST/5198/2021/INIT (Úř. věst. L 149, 30.4.2021, s. 10).

11 Ustanovení 51. bodu odůvodnění nařízení Rady (EU) č. 2023/194 ze dne 30. ledna 2023, kterým se pro rok 2023 stanoví rybolovná práva ve vodách Unie a rybolovná práva, jimiž disponují rybářská plavidla Unie v některých vodách mimo Unii, pro některé rybí populace, a kterým se pro roky 2023 a 2024 stanoví tato rybolovná práva pro některé populace hlubinných druhů ryb.

(ICES) ohledně úrovně TAC[12]. Diskuse mezi oběma stranami v rámci specializovaného výboru pro rybolov přispěly ke zefektivnění každoročních konzultací a k dosažení uspokojivé dohody a shody ohledně termínů[13].

Pokud jde o **populace sdílené mezi EU, Norskem a Spojeným královstvím**, dohodly se tyto tři strany na stanovení TAC v souladu s doporučením pro MSY. Co se týče pokračující obnovy populace tresky obecné v Severním moři, strany prodloužily nápravná opatření a stanovily pro dvě populace TAC pod úrovní stanovenou ve vědeckém doporučení vzhledem k jejich interakci s treskou obecnou ve smíšeném rybolovu. TAC pro sledě obecného v Severním moři byl stanoven v souladu s vědeckým doporučením a strany se dohodly, že budou pokračovat v omezeních odlovu, aby se zmírnil dopad na vyčerpanou populaci sledě obecného v západní části Baltského moře. Strany se dohodly, že v roce 2023 stávající model řízení a přístup ke stanovení TAC pro sledě obecného v Severním moři zrevidují[14]. Celkový přípustný odlov jediné **populace sdílené dvoustranně s Norskem**, u níž byl posouzen MSY, byl stanoven na úrovni MSY[15]. V této souvislosti by odchylka od stávajících dohod o sdílení společně řízených populací mohla mít negativní dopad na jejich stav a ohrozit cíl stanovit TAC na úrovni MSY.

Pro **hojně rozšířené populace[16]** makrely obecné, tresky modravé a sledě obecného se pobřežní státy[17] dohodly na stanovení celkového TAC na úrovni MSY. Při neexistenci dohod o sdílení populací však součet kvót pobřežních států i nadále překračuje celkový dohodnutý TAC. EU přijala odpovědný přístup spočívající v tom, že nedojde k žádnému jednostrannému navýšení nad rámec naposledy dohodnutých podílů, jímž se však neřídily všechny pobřežní státy. Tato situace již vyvíjí tlak na udržitelnost těchto populací. Komise aktivně jedná s ostatními pobřežními státy s cílem uzavřít nové dohody o sdílení upravující udržitelné řízení populací.

Středozemní a Černé moře se vyznačují smíšeným rybolovem a řada populací je sdílena se třetími zeměmi. Úmrtnost způsobená rybolovem se v případě některých populací přiblížila udržitelné úrovni, přičemž sedm populací dosáhlo v roce 2020 úrovně F_{MSY}, řada populací je však stále lovena nad udržitelnou úroveň. Je třeba pokračovat v opatřeních na snížení

---

[12] Písemný záznam o konzultacích v oblasti rybolovu mezi Spojeným královstvím a Evropskou unií na rok 2023: https://oceans-and-fisheries.ec.europa.eu/system/files/2022-12/2023-eu-uk-fisheries-consultations_en.pdf

[13] Zápisy ze schůzí specializovaného výboru pro rybolov naleznete zde: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/relations-non-eu-countries/relations-united-kingdom/eu-uk-trade-and-cooperation-agreement/meetings-eu-uk-partnership-council-and-specialised-committees-under-trade-and-cooperation-agreement/specialised-committee-fisheries_en

[14] Záznam o konzultacích v oblasti rybolovu mezi Evropskou unií, Norskem a Spojeným královstvím pro rok 2023: https://oceans-and-fisheries.ec.europa.eu/system/files/2022-12/2023-eu-no-uk-fisheries-consultations_en.pdf.

[15] Záznam o závěrech konzultací v oblasti rybolovu mezi Norskem a Evropskou unií, co se týče regulace rybolovu ve Skagerraku a Kattegatu, pro rok 2023: https://oceans-and-fisheries.ec.europa.eu/system/files/2023-03/2023-eu-norway-skagerrak-fisheries-consultations_en.pdf

[16] https://www.ices.dk/community/groups/pages/wgwide.aspx Pracovní skupina pro hojně rozšířené populace (WGWIDE) shromažďuje a analyzuje údaje o velkých populacích pelagických druhů a dalších hojně rozšířených a vysoce stěhovavých druhů.

[17] Pobřežními státy v severovýchodním Atlantiku pro příslušné populace jsou Evropská unie, Spojené království, Norsko, Island, Faerské ostrovy, Grónsko a Ruská federace.

intenzity rybolovu a dosáhnout cíle MSY, zejména uplatňováním MAP pro západní Středomoří[18] a strategie Generální komise pro rybolov ve Středozemním moři (GFCM) do roku 2030[19]. Rybolovná práva pro rok 2023 jsou v souladu se zásadním souborem opatření přijatých v roce 2022.

K dosažení cíle MSY do roku 2025 v rámci **MAP pro západní Středomoří** stanoví rybolovná práva[20] integrovaný přístup vycházející z nástrojů řízení, který rozvíjí kompenzační mechanismus, jenž podporuje používání selektivnějších lovných zařízení a oblastí se zákazem rybolovu. Členské státy jsou vyzývány k tomu, aby i nadále přijímaly opatření v rámci tohoto mechanismu. Rada rovněž stanovila maximální omezení odlovu pro nejvíce nadměrně lovené garnely hlubokomořské a zachovala stropy intenzity rybolovu pro dlouhé lovné šňůry.

Intenzivní práce v rámci komise **GFCM** podporovaná důsledným postojem EU v regionálních organizacích pro řízení rybolovu vedla k přijetí významných rozhodnutí. Především vedla ke vzniku pěti víceletých plánů řízení založených na zásadách společné rybářské politiky. Výsledkem bylo přijetí maximálních omezení odlovu garnel hlubokomořských v Jónském moři, Levantském moři a Sicilském průlivu (včetně opatření pro štikozubce obecného) a maximální úrovně odlovu růžichy šedé v Alboránském moři. Dlouhodobý plán řízení komise GFCM pro malé pelagické druhy v Jaderském moři byl schválen s cílem zajistit vysoké dlouhodobé výnosy v souladu s MSY, nižší omezení odlovu v roce 2023 pro sardel obecnou a sardinku obecnou a zmrazení kapacity pro plavidla lovící pelagické druhy pomocí vlečných sítí a plavidla lovící pomocí košelkových nevodů. Komise GFCM rovněž pokračovala v provádění víceletého plánu pro populace žijící při dně v Jaderském moři stanovujícího omezení maximální intenzity rybolovu jak pro vlečné sítě pro lov při dně, tak pro vlečné sítě vlečené pomocí výložníků po bocích plavidla, za účelem dosažení cíle MSY do roku 2026 pro všechny klíčové populace. Přijala omezení odlovu korála červeného a strop intenzity odlovu zlaka nachového v mezinárodních vodách Středozemního moře. Pro Černé moře byl stanoven TAC pro pakambalu velkou v rámci plánu komise GFCM a autonomní kvóta Unie pro šprota obecného.

EU se rovněž dohodla na ambiciózních opatřeních pro **mořský rybolov úhoře říčního**[21], včetně prodloužení zákazu rybolovu v moři ze tří na šest měsíců, aby se časově shodoval s pohybem mladých úhořů a dospělých úhořů migrujících mezi mořem a řekami. Tato opatření budou během roku 2023 více sledována. Komise bude pozorně sledovat pokrok při provádění opatření uvedených ve společném prohlášení o posílení obnovy populace úhoře říčního, které Komise a některé členské státy podepsaly.

---

18 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1022 ze dne 20. června 2019, kterým se zavádí víceletý plán pro lov populací žijících při dně v západním Středozemním moři a kterým se mění nařízení (EU) č. 508/2014.

19 Strategie GFCM do roku 2030 pro udržitelný rybolov a akvakulturu ve Středozemním a Černém moři. https://www.fao.org/documents/card/en/c/cb7562en

20 Nařízení Rady (EU) 2023/195 ze dne 30. ledna 2023, kterým se na rok 2023 stanoví rybolovná práva pro některé populace ryb a skupiny populací ryb ve Středozemním moři a v Černém moři.

21 Článek 13 nařízení (EU) 2023/195.

3. STAV LOĎSTVA EU

Členské státy musí udržovat loďstva v rámci vnitrostátních stropů kapacity plavidla (v hrubé prostornosti (GT)) a výkonu motoru (kW). Musí snížit kapacitu loďstev, která nejsou v rovnováze, na základě každoročního podávání zpráv o biologické a hospodářské udržitelnosti loďstev. Pokud se prokáže nerovnováha, musí předložit akční plány k nápravě situace v jasném časovém rámci. Jakákoli kapacita, která je stažena s veřejnou podporou, se nesmí nahradit.

Od roku 2022 klesl počet plavidel o 0,3 %, GT o 0,7 % a výkon motoru o 0,5 %. V důsledku toho v prosinci 2022 loďstvo zaznamenané v rejstříku Unie[22] sestávalo ze 72 472 plavidel s hrubou prostorností 1 321 454 a výkonem motoru 5 264 658 kW.

Členské státy ve svých zprávách za rok 2022 uvádějí, že jejich loďstva nepřekračují stanovené stropy a splňují požadavky podle článku 22 nařízení o SRP. Přetrvávají však pochyby ohledně přesnosti a spolehlivosti údajů, z nichž vnitrostátní zprávy vycházejí, a ohledně existence nebo přesnosti akčních plánů členských států. Ve sdělení o SRP[23] Komise vyzývá členské státy, aby zvýšily transparentnost a flexibilitu řízení své rybolovné kapacity a usnadnily případné přerozdělení nevyužité kapacity pro strukturální investice na palubách plavidel.

4. SOCIOEKONOMICKÁ VÝKONNOST

Jednou z hlavních nákladových položek rybářského loďstva EU jsou energie. Vysoké ceny pohonných hmot[24] měly v roce 2022 na socioekonomickou výkonnost rybářského loďstva EU velký dopad. Ten navázal na přerušení pozitivního vývoje ekonomické výkonnosti v důsledku vypuknutí pandemie COVID-19 v roce 2020 a narušení trhu způsobené vojenskou agresí Ruska vůči Ukrajině. Odhaduje se, že u celého rybářského loďstva EU se zvýšením ceny pohonných hmot o 10 centů sníží roční hrubý zisk o 185 milionů EUR (tj. 16 % ročního hrubého zisku v roce 2020). V několika segmentech loďstva používajících zařízení s vysokou spotřebou paliva mohou náklady na energii představovat až polovinu celkové hodnoty vykládek.

V důsledku toho zaznamenalo rybářské loďstvo EU poprvé od roku 2008 celkovou ztrátu. Poté, co v létě 2022 ceny pohonných hmot dosáhly maxima 1,2 EUR za litr, však postupně klesly až na 0,8–0,9 EUR za litr v prvním čtvrtletí roku 2023. Očekává se, že při současných cenách pohonných hmot může rybářské loďstvo EU v roce 2023 vytvořit hrubou přidanou hodnotu ve výši přibližně 2,5 miliardy EUR, hrubý zisk téměř 300 milionů EUR, pokrýt své provozní náklady a udržet pracovní místa a mzdy pro 125 000 rybářů. Ve srovnání s rokem 2022, kdy většina rybářských loďstev EU nebyla schopna pokrýt své provozní náklady, se jedná o významné zlepšení. Současné ceny pohonných hmot, které jsou stále o 70 % vyšší než ceny z roku 2021, by však v roce 2023 vytvořily v průměru velmi malý až žádný čistý zisk.

[22] Včetně loďstva působícího v nejvzdálenějších regionech.
[23] COM(2023) 103 final.
[24] V roce 2022 byly oproti průměrným cenám v roce 2021 více než dvojnásobné.

Dopad této výkonnosti není ve všech segmentech loďstva rovnoměrný. Obecně řečeno ty segmenty, které jsou závislé na populacích využívaných udržitelným způsobem a které zvýšily svou energetickou účinnost (nebo snížily svou palivovou náročnost), mají tendenci dosahovat lepších výsledků a generovat vyšší mzdy pro své posádky navzdory současným nepříznivým hospodářským podmínkám. To dokládá **významné socioekonomické přínosy rybářských loďstev EU, co se týče zachování populací a energetické účinnosti**.

Očekává se, že rybářské loďstvo EU v roce 2023 pokryje své provozní náklady a zachová zaměstnanost, ale bude i nadále finančně zranitelné. Tato zranitelnost je důsledkem vysoké energetické náročnosti a závislosti na fosilních palivech. Iniciativa pro energetickou transformaci[25] navrhuje několik opatření, která mají pomoci urychlit energetickou transformaci odvětví a dosáhnout do roku 2050 cíle klimatické neutrality. Zahrnuje opatření, která mají členským státům poradit, jak nejlépe využít finanční prostředky dostupné v rámci Evropského námořního, rybářského a akvakulturního fondu[26] (ENRAF) na podporu dosažení energetické transformace.

Za účelem zmírnění bezprostředních důsledků ruské vojenské agrese vůči Ukrajině pro EU v roce 2022 přijala Komise v témže roce rychlé kroky ke spuštění Evropského námořního a rybářského fondu (ENRF)[27] a ENRAF k provedení krizových podpůrných opatření[28]. Za účelem získání podpory z ENRF pokročilo čtrnáct členských států s úpravami svých operačních programů. Podporu lze kombinovat s dalšími krizovými balíčky, zejména s dočasným krizovým rámcem pro opatření státní podpory[29], přičemž do konce roku 2023 je podnikům v odvětví rybářství a akvakultury k dispozici až 300 000 EUR.

5. POVINNOST VYKLÁDKY

Výzkumné projekty a spolupráce mezi všemi zúčastněnými stranami přinesly cenné poznatky o řízení výmětů v rámci pravidel týkajících se povinnosti vykládky a o spolupráci se zúčastněnými stranami. Zvýšily povědomí o (zmírňujících) nástrojích, o stavu odlovu v různých rybolovných oblastech a mořských pánvích a o tom, jak zabránit nežádoucím úlovkům používáním selektivnějších lovných zařízení nebo technik, přijetím opatření specifických pro danou oblast nebo čas nebo ukončením odlovu v reálném čase.

Podpora na provedení povinnosti vykládky je poskytována z fondů **ENRF a ENRAF** (s vysokou mírou veřejné podpory). Na konci roku 2022[30] členské státy vybraly pro povinnost vylodění 5 160 operací s celkovým objemem finančních prostředků z ENRF ve výši 180,7 milionu EUR (v předchozím roce to bylo 4 762 operací s prostředky ve výši

[25] Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o energetické transformaci odvětví rybolovu a akvakultury v EU (COM(2023) 100 final).
[26] Nařízení (EU) 2021/1139.
[27] Nařízení (EU) č. 508/2014.
[28] Nařízení (EU) 2022/1278 a prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2022/500.
[29] Sdělení Komise dočasný krizový rámec pro opatření státní podpory na podporu hospodářství po agresi Ruska vůči Ukrajině (C 2022 I/131, C/01).
[30] Zpráva o provádění ENRF v roce 2022, publikace Generálního ředitelství pro námořní záležitosti a rybolov bude následovat.

169,2 milionu EUR). Cílem většiny operací bylo zvýšit přidanou hodnotu nebo kvalitu nežádoucích úlovků[31], snížit dopad rybolovu na mořské prostředí a eliminovat výměty[32].

Opatření členských států ke sledování a vymáhání povinnosti vykládky jsou však i nadále nedostatečná. Hlavní rizika spojená s povinností vykládky, jako jsou nezákonné a nezdokumentované výměty úlovků při rybolovu na moři, nejsou dostatečně zmírněna. Je třeba předcházet současným motivacím k nedodržování předpisů[33] a odrazovat od nich prostřednictvím sledování a vymáhání jejich dodržování. Nařízení o SRP uznává obtížnost provádění povinnosti vykládky ve smíšeném rybolovu, kde je pravděpodobné, že při jedné rybolovné operaci budou uloveny různé druhy, a kde jsou k dispozici nástroje, jako je výměna kvót.

V současné době členské státy většinou používají tradiční techniky sledování[34], které jsou nedostatečné[35]. Na základě návrhu Komise Parlament a Rada nedávno dosáhly dohody o revidovaném systému kontroly rybolovu, zejména aby bylo nařízeno používání nástrojů dálkového elektronického sledování (REM). Evropská agentura pro kontrolu rybolovu pomáhá členským státům při přípravě operačních plánů REM pro pilotní projekty na regionální a vnitrostátní úrovni a při určování nejlepších možných strategií pro sledování dodržování předpisů.

Nedostatečné dodržování předpisů, nezdokumentované výměty a nesprávné vykazování úlovků snižuje přesnost údajů o úlovcích (vykládka, nežádoucí úlovky a výměty) a podávání zpráv, jež jsou základem kvality vědeckých doporučení. Členské státy a Komise spolupracují v roce 2023 s Vědeckotechnickým a hospodářským výborem pro rybářství (VTHVR) na přezkumu výjimek z povinnosti vykládky, aby bylo možné údaje zpřesnit. Komise rovněž prostřednictvím CINEA[36] provedla studii, která monitorovala provádění povinnosti vykládky u rybolovu členských států v Baltském moři, Severním moři a západních vodách Atlantského oceánu. Je nezbytné zlepšit sledování a vymáhání dodržování předpisů, aby se zajistilo, že údaje o úlovcích budou přesné, protože údaje uvedené v lodních denících a shromážděné podle rámce pro shromažďování údajů[37] jsou používány jako podklad pro vědecká doporučení. Jak bylo zdůrazněno ve sdělení o SRP[38], přesnost údajů je zásadní pro hodnocení,

---

31 Článek 42 nařízení o ENRF.

32 Články 38 a 39 nařízení o ENRF.

33 Patří mezi ně nezákonné a nedokumentované výměty úlovků, jejichž cílem je zabránit „blokačním“ situacím, maximalizovat zisk (odlovem nejkvalitnější části populace ryb) a snížit náklady na manipulaci s úlovky nízké hodnoty a jejich skladování.

34 Například inspekce na moři, inspekce při přistání, analýza dat a letecký dohled.

35 Několik členských států souhlasilo s účastí na pilotním projektu REM koordinovaném Evropskou agenturou pro kontrolu rybolovu, aby se naučily osvědčené postupy kontrol v rámci REM (jedno nebo dvě plavidla na členský stát). Dánsko využívá REM v loďstvu lovícím humry působícím v Kattegatu a Nizozemsko uplatňuje režim řádně dokumentovaného rybolovu na několika plavidlech v Severním moři. Ani jeden projekt není využíván pro účely kontroly a vymáhání dodržování předpisů.

36 https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/89868cc6-015f-11ec-8f47-01aa75ed71a1

37 Nařízení (EU) 2017/1004.

38 Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě, Společná rybářská politika dnes a zítra: Paktem pro rybolov a oceány k udržitelnému, vědecky podloženému, inovativnímu a inkluzivnímu řízení rybolovu (COM(2023) 103 final).

která Komisi pomáhají při rozhodování, zda by opatření EU měla pokračovat, nebo zda by měla být upravena.

6. HLAVNÍ SDĚLENÍ A SMĚRY PRO NÁVRHY RYBOLOVNÝCH PRÁV PRO ROK 2024

6.1. Klíčové fáze pro stanovení rybolovných práv pro další období

Komise bude své návrhy rybolovných práv pro rok 2024 zakládat na vědeckých doporučeních vydaných radou ICES a výborem VTHVR, včetně doporučení ohledně ekosystémů, na rozhodnutích přijatých během mezinárodních jednání se třetími zeměmi, na rozhodnutích přijatých regionálními organizacemi pro řízení rybolovu v roce 2023 a na socioekonomické analýze.

Do svých původních návrhů zahrne co nejvíce populací s přihlédnutím k nezbytnému včasnému poskytnutí vědeckých doporučení.

Komise vyzývá členské státy a zúčastněné strany, aby posoudily vědecká doporučení, jakmile budou veřejně dostupná. Zúčastněné strany mohou rovněž předkládat doporučení prostřednictvím poradních sborů, vnitrostátních orgánů a jednotlivě.

Komise povede různé konzultace se Spojeným královstvím, Norskem a dalšími pobřežními státy, a to počínaje říjnem, aby je mohla včas ukončit a předložit výsledek na prosincovém zasedání Rady.

Vedle nastavení rybolovných práv bude Komise po celý rok pracovat na dosažení pokroku, co se týče dohod o sdílení hojně rozšířených populací se třetími zeměmi, které takové dohody nemají, aby zajistila udržitelný rybolov sdílených populací.

6.2. Stanovení rybolovných práv pro jednotlivá moře

Pro populace, které v **Baltském moři, Skagerraku/Kattegatu a Atlantiku** řídí pouze EU, navrhne Komise kvóty v souladu s MSY, jakmile bude mít k dispozici příslušná doporučení. Pokud plány řízení poskytují flexibilitu pro stanovení omezení odlovu, může Komise navrhnout použití horního rozmezí MSY pro zdravé populace, pokud z vědeckých doporučení vyplývá, že je to nezbytné pro dosažení cílů stanovených ve víceletých plánech, a to zejména pro smíšený rybolov. U populací, pro něž je vědecké doporučení nulový úlovek nebo u nichž se biomasa snížila natolik, že jsou pod bezpečnými limity, navrhne Komise nápravná opatření k obnově populací uvedená v jednotlivých víceletých plánech. Zaměří se na co nejrychlejší získání úplného vědeckého posouzení MSY pro ostatní klíčové populace.

Co se týče povinnosti vykládky, odečte případně od doporučení ICES výjimky *de minimis* nebo výjimky z důvodu vysoké schopnosti přežití. Komise rovněž vyhodnotí pokrok členských států při provádění stávajících opatření na snížení vedlejších úlovků, která doprovázejí TAC pro nevyhnutelné vedlejší úlovky, jež byly přijaty s cílem zmírnit potenciální blokační situace.

Co se týče populací, které řídí pouze EU, má Komise v úmyslu přejít tam, kde je to možné, na systém víceletých TAC. To zvýší účinnost a předvídatelnost pro rybářské podniky EU, pokud

jde o populace vybrané v úzké konzultaci s členskými státy, zúčastněnými stranami a ICES. Členské státy jsou žádány, aby uvedly seznam prioritních populací, pro něž doporučují dvouleté TAC. Na základě zhodnocení Komise požádá ICES, aby posoudila zjištěné populace:

(i) v souladu s kritérii víceletého doporučení ICES,
(ii) pokud jde o proveditelnost víceletého doporučení, a
(iii) pokud jde o možné důsledky tohoto víceletého doporučení.

U sdílených populací řízených společně se **Spojeným královstvím, Norskem a dalšími pobřežními státy** bude EU i nadále vycházet z nejlepších dostupných vědeckých doporučení s cílem stanovit rybolovná práva v souladu s MSY. S cílem dosáhnout udržitelného rybolovu a řízení sdílených populací se bude EU řídit společnými závazky EU a Spojeného království přijatými v rámci specializovaného výboru pro rybolov. Podobnými závazky se bude řídit také v třístranném rámci (EU, Spojené království, Norsko) a při snaze o udržitelné a komplexní dohody o sdílení populací pobřežních států. Tato činnost je součástí vnějšího rozměru společné rybářské politiky a pokrývá přibližně 70 % všech TAC stanovených v severovýchodním Atlantiku. Komise se bude snažit zlepšit spolupráci a atmosféru těchto konzultací.

Pro **Středozemní a Černé moře** je zásadní, aby členské státy pokračovaly v plnění cílů MAP pro západní Středomoří a komise GFCM v rámci strategie do roku 2030. Komise vybízí členské státy, aby prováděly doprovodná opatření v rámci programů ENRAF. Vzhledem k tomu, že se jedná o poslední rok přechodného období MAP, bude cílem návrhu rybolovných práv plné provedení, aby bylo dosaženo MSY nejpozději do 1. ledna 2025 pro všechny populace, a to na základě uceleného přístupu. Zejména by měl zahrnovat dostupné nástroje řízení a kompenzační mechanismus pro zlepšení selektivity lovných zařízení a využívání oblastí se zákazem rybolovu. Provádění MAP každoročně hodnotí výbor VTHVR. Komise rovněž zahájila práci na každém z aspektů udržitelnosti, aby mohla v červenci 2024 podat zprávu o výsledcích a dopadu plánu na dotčené populace a rybolov.

Sdílené řízení populací je rovněž nezbytné k zajištění udržitelnosti v mezinárodních vodách a k zajištění rovných podmínek ve Středozemním a Černém moři. Za tímto účelem bude návrh rybolovných práv na rok 2024 zahrnovat opatření komise GFCM, kterými se rozšiřují již platná opatření, a další opatření, která mají být přijata na listopadovém výročním zasedání komise GFCM. Pokud jde o druhy v Černém moři, navrhne Komise TAC a kvóty pro pakambalu velkou v souladu s opatřeními, která mají být přijata na výročním zasedání, a kvóty pro šprota obecného.

V pokroku, jehož bylo dosaženo ve Středozemním a Černém moři, je nutno pokračovat a prostřednictvím konference komise GFCM na vysoké úrovni, která se uskuteční 3.–4. října 2023 na Maltě, jej ještě urychlit. Všechny členské státy musí pokračovat v činnosti zaměřené na dosažení udržitelnosti populací, neboť ta je základem odolného odvětví rybolovu a ochrany ekosystémů v těchto mořských pánvích.

Vzhledem k potřebě zlepšit ochranu **úhoře říčního** Komise kromě pečlivého sledování provádění rybolovných práv pro rok 2023 a posouzení opatření pro rok 2024 pro mořské oblasti vyzývá členské státy, aby v souladu se svými environmentálními závazky zlepšily své plány řízení stavu úhořů podle nařízení o obnově populace úhoře říčního[39]. Je důležité posílit opatření ve vnitrozemských vodách, a vytvořit tak rovné podmínky, neboť míra úmrtnosti úhoře ve vnitrozemských vodách je značná a vyžaduje naléhavá nápravná opatření. Komise GFCM v současné době pracuje na budoucích dlouhodobých plánech řízení stavu populací, zejména pro úhoře říčního a zlaka nachového, pro které současná opatření končí v roce 2023.

7. ZÁVĚR

Udržitelnost rybolovu v EU se v roce 2022 zlepšila. Situace v Baltském moři je však i nadále problematická, jelikož zde v důsledku různých zátěží dochází ke snižování některých dříve komerčně významných rybích populací. Lidskou činnost, intenzitu zátěží a některé aspekty aktuálního stavu, jakož i vazby mezi nimi, ovlivňuje změna klimatu. K řešení situace ve Středozemním a Černém moři je zapotřebí více opatření a většího odhodlání.

Návrhy Komise týkající se rybolovných práv na rok 2024 budou usilovat o obnovu rybích populací a konsolidaci těch populací, které dosáhly udržitelné úrovně. To povede k posílení odolnosti rybářů. Důležité je, aby členské státy dále prováděly právní předpisy EU a aby Komise nadále usilovala o opatření k řešení ostatních zátěží, jež mají dopad na rybí populace. Proti znečištění moří bojuje EU prostřednictvím řady legislativních a politických iniciativ v širším rámci akčního plánu pro nulové znečištění[40].

Jak je uvedeno v balíčku pro rybolov a oceány, nyní je třeba se více zasadit o to, aby byly naše mořské oblasti a evropský rybolov připraveny na budoucnost. Prosperující odvětví rybolovu je klíčem k zachování evropských pobřežních komunit a k řízení přechodu na udržitelnější potravinové systémy.

Komise vyzývá členské státy, poradní sbory, zúčastněné strany a veřejnost, aby do 31. srpna 2023 poskytly zpětnou vazbu k tomuto sdělení.

---

[39] COM(2023) 102.

[40] Patří mezi ně stanovení limitů pro odpad v moři, podvodní hluk, živiny a kontaminující látky podle rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí a prováděcí opatření k dosažení jejich uplatňování. COM(2021) 400 final

PLÁNOVANÝ HARMONOGRAM ČINNOSTÍ[41]

Časový rámec	**Program**
květen–listopad 2023	Vědecké doporučení ICES
červen – konec srpna 2023	Veřejná konzultace o tomto sdělení
konec srpna 2023	Komise přijme návrhy rybolovných práv pro Baltské moře
říjen–prosinec 2023	Každoroční konzultace o rybolovných právech se Spojeným královstvím, se Spojeným královstvím a Norskem, s Norskem
polovina září 2023	Komise přijme návrhy rybolovných práv pro Středozemní a Černé moře
říjen 2023	Zasedání Rady týkající se rybolovných práv pro Baltské moře Konzultace pobřežních států o hojně rozšířených populacích v severovýchodním Atlantiku
konec října 2023	Komise přijme návrhy rybolovných práv pro Atlantik / Severní moře
7.–11. listopadu 2023	Výroční zasedání komise GFCM
1. prosince 2023	Doporučení výboru VTHVR týkající se posouzení a řízení populací
prosinec 2023	Zasedání Rady týkající se rybolovných práv pro Atlantik / Severní moře Zasedání Rady týkající se rybolovných práv pro Středozemní a Černé moře

[41] Pro populace řízené regionálními organizacemi pro řízení rybolovu ve vodách EU a některých vodách mimo EU se rybolovná práva přijímají po každoročním zasedání těchto organizací prostřednictvím revize nařízení Rady, kterým se rybolovná práva stanoví.